

El 9 de novembre del 2014 hi ha convocada una consulta pionera a Catalunya. No sols hi ha data, sinó també dues preguntes concretes i la partida pressupostària escaient, però la seua celebració final és, si més no, dubtosa. En canvi, dins del mateix any, el País Valencià experimentarà dos processos electorals iniciàtics la culminació dels quals és més probable, i en tots dos casos, podrà participar-hi tothom que ho desitge sempre que –això sí– certifique per escrit la seua identificació amb els valors progressistes.

En efecte, el PSPV-PSOE i la coalició Compromís escolliran al llarg del 2014 els seus caps de llista als comicis valencians del 24 de maig del 2015 mitjançant sengles eleccions primàries en què, per primera vegada, els militants no seran els únics que hi haurà al cens. Estrenaran un model de primàries obert, a la francesa, que aspira a mobilitzar la societat però que, depenent de la resposta ciutadana, pot constatar el distanciament de bona part de la societat envers la política.

L'any 2011, quan van tenir lloc les últimes eleccions valencianes, els socialistes van obtenir 687.141 vots, i Compromís, 176.213. Els primers compten més de 15.000 militants, i els segons, entre afiliats als tres partits que en formen part –Bloc Nacionalista Valencià, Iniciativa del Poble Valencià i Els Verds - Esquerra Ecologista– i els adherits directament a la coalició, prop de 5.000. Quina xifra de participants s'entendria com un fracàs? Alguns dirigents consultats per aquest setmanari no han volgut especificar-ne cap, fins al punt d'afirmar que és una experiència nova i que, per tant, no és comparable a uns altres processos de l'estranger, absolutament institucionalitzats, però també n'hi ha que no els tremola la veu a l'hora de considerar un "fracàs sense pal·liatius" que cada militant no capte un votant que no ho siga.

En qualsevol cas, obriran foc els socialistes, que han avançat l'elecció del candidat amb el vist-i-plau de la direcció federal. Així va quedar aprovat a la conferència política del novembre passat i així ho ratificarà el comitè federal del 18 de gener, quan, a més, quedaran fixades les normes de les primàries obertes.

La direcció del PSPV-PSOE, encapçalada per Ximo Puig, va instar que fóra així per la inestabilitat política que viu el

El secretari general del PSPV-PSOE, Ximo Puig, poc abans del comitè nacional celebrat el 26 de juny d'enguany. Amb camisa blava, a l'esquerra, el vice-secretari de l'executiva, Francesc Romeu.

Consultes a la valenciana

L'any 2014 començarà fort, al País Valencià. Tant el PSPV-PSOE com la coalició Compromís encaren les seues eleccions primàries, però ja s'albiren els respectius caps de llista: Ximo Puig, que controla la federació socialista, i Mònica Oltra, a qui Enric Morera podria deixar el camí expedit. La ciutadania, en tot cas, tindrà la darrera paraula.

País Valencià, que podria desembocar en una convocatòria anticipada d'eleccions.

La reforma estatutària aprovada l'any 2006 atorga aquesta facultat al president valencià, que ja no ha d'esperar al quart diumenge de maig de cada quatre anys per a cridar els ciutadans a les urnes, sinó que pot fer-ho quan li vinga de gust, tal com passa a Catalunya, el País Basc, Galícia i Andalusia, que gaudeixen d'aquest avantatge.

D'altra banda, Puig vol tenir la proclamació de candidat a la butxaca abans dels comicis europeus del 25 de maig, que poden comportar un correctiu sever per als partits majoritaris. Són eleccions que –sobretot en època de crisi i de desafecció generalitzada– acostumen a castigar les opcions més convencionals, i Puig, conscient del caïnisme latent que impera en el socialisme valencià, vol evitar sorpre-

Els síndic de Compromís, Enric Morera, i la síndica adjunta, Mònica Oltra, en un plenari de les Corts valencianes. Durant el gener ella podria anunciar que es presenta a les primàries de la coalició.

ses amb forma de revolta interna, si el resultat fóra molt dolent.

Comptat i debatut, el PSPV celebrarà les seues primàries entre Falles i Setmana Santa, mig any abans que les altres federacions que tindran eleccions autonòmiques el 2015, com les illes Balears, on la secretària general, Francina Armengol, tindrà la competència d'Aina Calvo, alcaldessa de Palma del 2007 al 2011, que va anunciar la seua candidatura l'endemà de la conferència política federal.

Les primàries del PSPV decidiran exclusivament el candidat a la presidència de la Generalitat, però. L'elecció de l'alcalde de València haurà d'esperar fins a la tardor, tot i que Joan Calabuig, secretari general local i portaveu al consistori, anhelava un avançament paral·lel.

Els requisits per a presentar-s'hi es decidiran al comitè del 18 de gener, però el nombre d'avals necessaris per a poder-ho fer baixarà del 15% al 10%, a fi d'afavorir la presentació de més candidatures.

Tenint en compte que ara fa quatre anys el PSPV-PSOE tenia 21.340 militants i que els avals necessaris eren el 15%, 3.201, la pèrdua d'afiliats —ara n'hi ha entre 15.000 i 18.000, depenent

de la font— i la rebaixa dels avals al 10% situa la xifra de tall en pràcticament la meitat.

Tanmateix, l'advocat Manuel Mata, del corrent Esquerra Socialista, que l'abril del 2012 va fer saber que optaria a liderar la llista autonòmica, ha fet marxa enrere. Aleshores acabava de clausurar-se el dotzè congrés nacional del partit, en què es va quedar a pocs delegats d'arribar a la votació decisiva, que finalment va ser només entre Puig i Jorge Alarte.

Els moviments de Romeu. Francesc Romeu, que també hi optava, va quedar-se encara més lluny, i a l'últim moment va unir-se a Puig, tal com havia fet al congrés anterior, el del 2008. Però així com llavors es va presentar com un pacte "entre generacions", pel qual Puig seria secretari general, i Romeu, candidat a la Generalitat, l'acord del 2012, tan *in extremis* com aquell, no deixava insinuar cap candidatura posterior. De fet, els dies posteriors al conclave, Puig va insistir que la seua intenció era presidir la Generalitat i no únicament liderar el partit.

Romeu va arribar al congrés del 2012, celebrat a Alacant, amb menys avals que al de València, el 2008. En canvi, va sa-

ber jugar les seues cartes i va convertir-se en vice-secretari i portaveu, només per darrere de Ximo Puig i de la vice-secretària general, Leire Pajín, que al cap de poc temps va tocar el dos. Romeu, aleshores, va erigir-se en vice-secretari general virtual i portaveu accidental.

Vice-secretari general virtual perquè no n'hi havia cap altre per damunt, i portaveu accidental perquè, malgrat ser-ho, tan sols ha protagonitzat conferències de premsa de manera esporàdica. Des del primer dia de la nova executiva Romeu va preferir anar-hi a la contra, amb al·legats republicanistes i crítiques al federalisme defensat pel PSC i Puig mateix.

Al partit no l'han vetat, valoren i molt la seua capacitat oratòria, però ha demostrat que li costa de participar en equips de treball col·legiats. Aliat amb Puig, no ha volgut ser-ne el successor futur, sinó el relleu immediat, i això li ha passat factura. Molts dels seus seguidors no entenen aquesta bel·licositat i se n'han desmarcat. Uns altres, per contra, el segueixen amb un punt de messianisme.

Quan la llista que ell liderava va aconseguir vuit delegats al congrés federal que va encimbellar Alfredo Pérez Rubalcaba, tots vuit van amagar si s'inclinarien pel càntabre o per Carme Chacón fins que, a l'últim instant, van optar pel primer. Romeu va aconseguir col·locar Mayte Noguera a la selecta executiva federal, que només integren 38 membres.

Als congressos del PSPV, però, mai no ha mostrat les seues cartes. Així com abans de l'inici insistia que disposava dels avals necessaris, el 20% dels delegats, sempre ha quedat lluny de la meta. Li'n calien 110 i no en tenia més de 70. Segons alguns, menys de 40. Mai no els ha posats damunt la taula.

Per aquest motiu, no li resultarà senzill obtenir els 1.500 avals que li permeten lluitar per la candidatura a la Generalitat, i encara que el desig de Puig és tenir-hi un rival, ni que siga ajudant-lo, l'entorn de Romeu admet que el seu objectiu no és cap altre que reservar-se un escó al Congrés amb vista al 2015. Ja va ser diputat a Madrid del 2000 al 2004, en aquell moment gràcies a Ciprià Ciscar.

Fa mesos que Romeu organitza actes dins i fora del País Valencià en què presenta el seu llibre, *Hasta aquí hemos llegado. Propuestas para cambiar la realidad* (Albatros), prologat per la seua germana, la filòsofa María Romeu. La

El líder dels socialistes valencians, Ximo Puig, en un acte de Joves Socialistes celebrat a Faura, on és alcalde Toni Gaspar –tercer per la dreta–, probable rival de Puig a les primàries de la primavera.

gira, que ja inclou més d'un centenar de poblacions, li ha servit per a copsar els ànims de les agrupacions, i portes enfora, per a mantenir els contactes que va teixir com a director de l'escola Jaime Vera, l'àrea de formació del PSOE, de què fou director del 2004 al 2008 per designació de José Blanco, que era secretari d'organització i més tard, com a ministre de Foment, també va nomenar-lo director d'Innovació i Accessibilitat de Renfe.

La via Gaspar. Toni Gaspar, alcalde de Faura (Camp de Morvedre), té més opcions de plantar cara a Puig. Defenestrat del càrrec de portaveu a la Diputació de València després d'haver perdut el congrés provincial del partit, Gaspar prova de liderar l'alarmisme, captiu i desarmat després del dotzè congrés nacional.

En realitat, però, l'alarmisme va morir quan Jorge Alarte va perdre aquell congrés, va dimitir com a síndic parlamentari, va demanar passar a la darrera fila de

l'hemicicle i va obrir el seu despatx d'advocat. Se l'ha engolida la terra i tan sols apareix, de manera fugaç, als plenaries de les Corts en què hi ha votacions.

Alarte va negar-se a liderar cap família que fóra un contrapès a Puig, qui ho valora i molt. Per comptes de liderar el 35% que va eixir derrotat del conclave nacional, ha propiciat la desarticulació d'aquell grup, ara dispers i desorientat.

Gaspar pretén aixoplugar-los, però ara com ara tan sols ha rebut el suport entusiasta de la diputada Cristina Moreno i d'alguns alcaldes organitzats al voltant d'Auna –plataforma que va donar suport a Alarte al dotzè congrés–, el més destacat dels quals, el primer edil de Mislata (Horta), Carlos Fernández Bielsa.

Gaspar, poc després d'aquell congrés, va estar a un pas de derrotar José Luis Ábalos –el candidat predilecte de la nova direcció nacional– en el congrés provincial de València. Hi va obtenir el

44,5% dels vots dels delegats, i és ací, precisament, on té més força.

Sobretot al Camp de Morvedre, la Vall d'Albaida, Utiel-Requena i l'Horta Sud, per bé que destacats alcaldes de l'àrea metropolitana que al seu dia van fer costat a Alarte, com ara Carmen Martínez (Quart de Poblet), no s'hi han alineat. A Castelló, el seu pes és escàs, i a Alacant, la bona sintonia amb el president provincial, David Cerdán, no és cap garantia: la missaga Pajín continua fidel a Puig.

Gaspar basarà la campanya interna en la garantia que no pactarà amb Puig perquè, segons opina, és l'hora de girar full i que una nova generació de líders assumeixen responsabilitats al si del PSPV. Si fa no fa, el mateix discurs regeneracionista que va dur Alarte a la secretaria general: el partit com a finalitat –canviar la societat– i no com a instrument.

D'altra banda, Toni Gaspar ha tramès una carta a Ximo Puig en què li proposa un reglament per a les primàries, però no ha obtingut resposta. Les normes, de fet, seran dictades pel comitè federal, i el comitè nacional posterior les acatarà i en posarà la data. Gaspar, en qualsevol cas, està decidit a arribar fins a la votació final, confiant que els ciutadans que s'hi apunten –després de pagar uns dos euros i de signar un document en què reconeixeran que comparteixen l'ideari socialista– capgire el domini que ara com ara ostenta Puig al si del partit.

L'acte solemne al paranimf de la Universitat de València, el passat Nou d'Octubre; l'anunci de reobertura de Canal 9 per al mateix dia del 2015 i, sobretot, l'esmorzar informatiu que va protagonitzar el 4 de desembre a l'hotel Ritz de Madrid, han servit a Puig per a anar més enllà de les primàries i presentar-se com a president de la Generalitat *in pectore*.

A Madrid va presentar-lo Rubalcaba i va tenir com a oients, entre altres, l'ex-president espanyol José Luis Rodríguez Zapatero, la presidenta andalusa, Susana Díaz, i el president de la CEOE, Joan Rosell, que poques setmanes abans, curiosament, no havia assistit a la xerrada d'Alberto Fabra a la capital de l'Estat. També van desplaçar-se fins a Madrid els presidents de la patronal autonòmica i de les provincials de València i Alacant, així com la plana major dels sindicats.

No hi haurà un Morera-Oltra. Si el panorama sembla clar de la banda

socialista, del costat de Compromís també va escliarint-se, ni que siga més a poc a poc. Les fonts consultades per aquest setmanari descarten per complet un cara a cara entre els respectius caps visibles de la coalició, Enric Morera i Mònica Oltra.

De fet, cap dels dos no ha fet públic encara que aspirarà a les primàries autonòmiques, per bé que Morera sí que va comunicar-ho a l'executiva del Bloc a començaments del mes de maig. Mònica Oltra, en una entrevista publicada al número 1.464 d'EL TEMPS, el juliol del 2012, ja havia assegurat que li agradava la idea d'encapçalar la llista de Compromís a la presidència de la Generalitat.

D'aleshores ençà, les negociacions sobre el model de primàries han produït un estira-i-arroña important entre les dues principals forces de la coalició. Però amb les eleccions europees a la cantonada, la urgència de tancar el reglament és gran. La comissió creada a l'efecte el tindrà enllestit a les acaballes de gener o a l'inici de febrer, i a continuació, haurà de ser ratificat pel consell general.

Com que es tracta de formacions diferents que actuen com una cooperativa política, el principal punt de fricció rau en la necessitat o no d'establir quotes. El risc que els partits minoritaris estiguen infrarepresentats, hi és, i això mateix és el que ara separa Bloc i Iniciativa, el peix gran i el peix menys petit dels petits que conformen Compromís.

Si no, podria passar que els verds no obtingueren cap representant a les Corts, o que els independents no hi trobaren el seu espai. Per això, el Bloc proposa que tres persones del mateix partit no puguen anar seguides a la candidatura a les Corts, però a la resta de socis fins i tot dues els sembla excessiu. D'igual manera, en el cas de les eleccions valencianes, la votació global de les tres circumscripcions ha donat pas a una votació individual per què cada militant escollirà tan sols els candidats de la seua demarcació: d'una banda, el candidat a la Generalitat –si cal–, i de l'altra, la resta de la llista. I ho faran com a Eurovisió o al campionat del món de motociclisme, amb un ordre de punts decreixent: 12, 10, 8, 6...

En la conferència que tots dos van protagonitzar al Fòrum Europa el 20 de novembre passat, ni Morera ni Oltra no van deixar anar cap pista sobre què

Les fonts de Compromís consultades descarten el cara a cara Morera-Oltra

passarà. Ella va ajornar qualsevol decisió fins al 2014, després d'un 2013 pèssim en l'àmbit personal. Però el 2014 ja és ací i Oltra inicia la seua reflexió amb una dada que sobrevola l'ambient: 16%.

16% és el percentatge de ciutadans que voldria veure-la com a presidenta de la Generalitat, segons l'enquesta publicada pel diari *El País* el Nou d'Octubre passat, el termòmetre de la política valenciana. El mateix que indicava que els altres presidents favorits són Alberto Fabra –13%–, Rita Barberà –12%–, Ximo Puig –7%– i Enric Morera, amb un 3%.

Oltra és la política més valorada pels valencians –obté un 5,9 sobre 10–, per damunt dels altres líders opositors –Marga Sanz, d'Esquerra Unida, aconsegueix un 5; Enric Morera, un 4,7, i Ximo Puig, un 4,5– i dels dos referents del PPCV, Fabra i Barberà, que s'anoten un 3,9.

Ella sempre ha defensat que unes primàries amb Morera, després de les expectatives que el teòric enfrontament

–portaveu municipal al consistori, ex-coordinador general d'Esquerra Unida– a València, al de Mireia Mollà a Elx –on tot apunta que optarà a l'alcaldia– i a la possible candidatura a Alacant de Manuel Alcaraz, professor de dret constitucional i ex-diputat d'EUPV que podria descavalcar del número 1 Ignasi Bellido, secretari general local del Bloc.

Amb tot, veus significades del Bloc no amaguen que, en el cas de la candidatura autonòmica, "cal atendre la practicitat electoral". "Mònica ens ompliria un teatre a Oriola, però Enric està més preparat per a parlar amb l'empresariat o de temes com RTVV o el València CF", explica un dirigent del partit que veuria amb bons ulls, com alguna gent d'Iniciativa, un Compromís amb l'estructura organitzativa del PNB, en què Morera seria el màxim dirigent de la formació –ara Oltra i ell en comparteixen el lideratge– o, fins i tot, el president de les Corts, si la conjuntura política així ho permet.

Mònica Oltra exclusivament entén el seu futur polític a les Corts, a mitjà termini

ha despertat, revitalitzarien la coalició i tornarien a situar-la a l'epicentre de l'atenció política. En canvi, tothom tem i molt aquest duel fratricida, encara més després que Compromís haja demostrat una capacitat encomiable a l'hora de repartir protagonisme.

A més, ja hi ha una lluita soterrada pel possible relleu de Mireia Mollà, que segons va advertir el Bloc al seu consell nacional del 14 de desembre, ha de cedir l'acta de diputada a les Corts al nacionalista Dimas Montiel en virtut de l'acord preelectoral del 2011, segons el qual, en cas d'obtenir un escó a la circumscripció d'Alacant, com va passar, l'ocuparien la meitat de la legislatura cadascú.

Iniciativa veuria amb bons ulls la desintegració de totes les formacions i el naixement de Compromís com a partit polític convencional, però al Bloc hi ha recels. Els mateixos recels amb què observen el lideratge d'Oltra, que se sumaria al de l'independent Joan Ribó

Oltra té previst anunciar la seua decisió durant el gener. Primer li ho comunicarà al seu marit, després a Morera i, per acabar, ho farà públic. "Qui abans li comunique a l'altre la decisió de ser-ne el candidat i ho argumente bé, tindrà via lliure", assegura un dirigent d'Iniciativa.

Ni al Parlament Europeu, ni al Congrés dels Diputats ni a l'alcaldia de València ni a la de Riba-roja del Túria, on ara viu. Ella exclusivament entén el seu futur polític a mitjà termini a les Corts, i si és possible, a la Generalitat. L'anunci que optarà a liderar la candidatura de Compromís sembla tan proper com la disposició de Morera a no barrar-li el pas.

Tan sols les pressions dels sectors tradicionals del Bloc, que animen Morera a no malbaratar l'oportunitat històrica que se li presenta al partit el 2015, podria alterar aquest escenari. En aquest cas seria Oltra qui li deixaria el camí expedit.

Víctor Maceda